پیغام

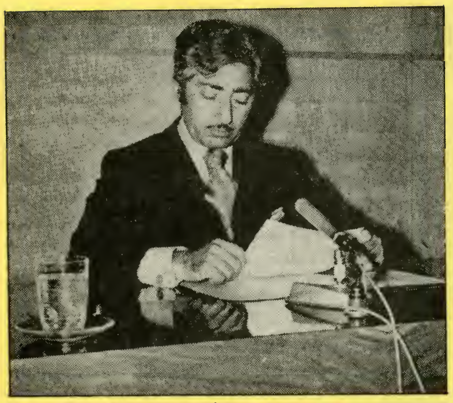

محمد موسیٰ شفیق

سریزه : الحاج ننګیال

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغام

وینا وال : محمّد موسیٰ شفیق

سریزه : الحاج ننګیالی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب نوم : پیغام

ویناوال : محمدموسی شفیق

سریزه : الحاج ننګیال

خطاط : نورالدین هنریار

خپرونکی : فرهنګ جهاد

نیټه : د ۱۳٦۷ لمریزکال دثورمیاشت

دفرهنګ جهاد ډیستي او بانکي پته

P. o Box No. : 1107

G. P. O

پشاور پاکستان

حساب بانکی : حبیب بانک 3014

میوه مندوی برانچ

پشاور پاکستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

پیغام او شفیق

۱- پیغام

پیغام د شهید شفیق «دده په قول» د لالهانده او وارخطا زړه لیتوب دوخت یو رنګین سوغات دی او د دوی د ژوند دیوې تیاکلې دورې تأثرات او خاطرې.

پیغام د مرحوم شفیق د دارالعلوم د زده کړې د دورې ادبي پانګه ده او د هغه مهال سرها یه چې شفیق د مصر او امریکې د لوړو تحصیلاتو وروسته د ستر و دولتي پوستونو له شا د هغې ارمان کړی او ویلي دي: «... که زړه دې اوس نه پوې کم او کیف خبروای ما به له هر یو کال نه په هماغه تنګ، تریو او تپه تیاره دارالعلوم کې د وه اودری کلونه جوړ کړای وای».

خو مرحوم شفیق د نن وارخطا او لالهانده زلمي دیوه شاعر، ادیب او لیکوال په صفت دومره نه پیژني. د هغه وزارت او صدارت او په مجموع کې سیاست د دوی هنر او فن تر څپل سیوري لاندې داسې پټ کړ چې نن د مرحوم شفیق د پاخه فن نه د پرلپر کسان خبر تیا لري په افغانستان کې چې هر فنان، لیکوال او ادیب ستر و دولتي پوستونو او لوړ

اجتماعي او اداري موقف ته رسېدلی دی هغوی بیا خپل فن او هنر ته داسې دمه ورکړې چې بیا یې کله څوک غځلی آثار لولي او حال یې ګوري.
دا ګومان هم نشي کولی چې دا دی د پرون هغه ستر ګوړ لیکوال او ویناوال وي چې دی یې ... اثر مطالعه کوي.

نن هم زموږ د جهاد مشران چې ښو لیکوال هم ؤ ویناوال هم او-صحافیان هم هغه د پرون لیکوال نه برېښي کوم چې په شرعیات - عرفان- قضا ادب - کهیځ - پیام حق - ورانګه او . . . خپرونو کې لیده کېدل.

دلته د مرحوم ماستر فضل کریم د «لیکوال مړشو» لیکنه سړي ته دکا نېې کړسنه وبرېښي. او زه خیله چې مرحوم شفیق څومره دیو شاعر، لیکوال او ادیب په صفت پېژنم دومره یې د وزیر او صدراعظم په نامه نه پېژنم، ځکه د ده لیکوالی او په مجموع کې فن ابدي دی او تلپاته. نن هم د شفیق فن ژوندی دی او سبا هم د هغه وزارت او صدارت نور نه لیده کېږي خو «پیغام» او «عبقریان» به یې تر قیامته ژوندي وي او هدغه ورد دوی نور لیکنې او شعرونه هم.

د شفیق پیغام چې څومره د پرون ځوانانو ته د بیدارۍ د جرس حیثیت درلود نن هم هماغه تأثیر، ولوله او جذبه لري او د نن زلمي هم ورته اړ دی او هم وږ. دغه پیغام دځه مشخص او موسمي حالاتو او شرایطو پیغام ندی. دا پیغام د پرون له پاره هم ؤ د نن هم دی او د سبا هم دغه پیغام تېرو ختونو ستر کوته د روي او نزاره یادونه راسپړي له نن هم خبري کوي او د راتلونکی بڼه هم ښیي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

شفیق پخپله لیکي:

«زما نوم محمد موسی شفیق دی پلار مې مولوي محمد ابراهیم کاموي نومېږي. زموږ کورنۍ د ننګرهار ولایت دکامې په سیمه کې اوسېږي او یوه او ږده علمي تاریخ لري.

زه پخپله دکابل په ښار کې چېرته چې زما پلار ډېره موده کار کاوه د ۱۳۰۸ هـ ش کال د جوزا په پنځمه زیږېدلی یم.

زما رسمي تحصیلات په ابتدايي مرحله کې د کامې او کابل په مکتبونو کې بشپړ نیولی بیا وروسته د پلار په اراده او امر د ننګرهار ولایت د نجم المدارس په مدرسه کې شامل شوم. دوه کاله وروسته د کابل عربي دارالعلوم مدرسې ته راغلم چېرته مې چې دولسم صنف خلاص کړ او مولوي ترې راووتلم، د مدرسې وروسته په شاهي دارالتحریر کې مقرر شوم او بیا وروسته د پوهنې وزارت لخوا مصر ته د تحصیل لپاره ولېږل شوم او دهغه ځای نه د تحصیل د ختم نه وروسته امریکې ته ولاړم.

زما د تحصیل درجه داده؛

د بکلوریا معادله شهادتنامه د کابل له عربي دارالعلوم څخه، دلیسانس

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهادتنامه له مصره څخه ، په عدلي چارو کې د ماسترۍ شهادتنامه له مصر څخه ، په مقایسوي حقوقو کې د ماسترۍ شهادتنامه له امریکې څخه.

د مورژبه مې پارسي او د پلار مې پښتو ده او ما ورسره عربي او انګلیسي هم لوستلې دي

زما په تربیه کې لومړی مؤثر شخص زما پلار دی د هغه د پر ومشبتو افکارو ما کې تاثیر کړیدی او ځینې هغه نظریات یې هم په ما تحمیل شوي چې د خپلې زماني د پاره هغه ته مفید ښکاره کېدل مګر اوس دیو منفي - جریان شکل لري. زما پلار د هغه او زد او حساس ماموریت له کبله چې د افغانستان په اوسني او پخواني دورو کې یې سرته رسولی د افغانستان په تاریخ کې دیو معین ذهنیت نمایندګي کوي ، زه په خپله په خپل ځان کې د هغه د مثبتو او کمزورو نظریاتو تاثیرات ګورم ، د هغه نه وروسته په اجتماعي ژوند کې د پښتو ځینو میالیو ادیبانو زما په تربیه کې برخه اخیستي ده او په دارالعلوم کې د مولانا غلام نبي کاموي اثر زما په فکر باندې د مخصوصې یادونې وړ دی.

په مصر کې مې د ښاغلي « داوي » نه هم ډېره مستقیمه استفاده وکړه او د قاهرې ثقافتي محیط د رسمي تحصیل نه علاوه زما د فکر په وسعت باندې زیات تأثیر وکړ، د امریکې سفر او اقامت د غربي ژوندانه د طرز سره آشنا کړم او بالاخره د دې مختلفو مؤثراتو د تفاعل په نتیجه کې ما سره هم یو شمېر ثابت نظریات د ژوندانه په باب کې پیدا شول چې زه ورته خپله لاره وایم او د ډېر دوستان لرم چې موافقه ورسره لري.

زما فعالیت د حقوقو او قوانینو په ساحه کې دی وظیفه مې د عدلیې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وزارت کې د قوانینو د لوی مدیریت اداره او د حقوقو او سیاسي علومو په پوهنځي کې د خاص بین المللی حقوقو او د مقا یسوی حقوقو تدریس دی.

جرایدو او مجلاتو ته مقالې هم لیکم او کله کله مې ښوا شعر هم وایه او اوس هم د شعر شیطان کله کله را بانـدې پېښـه کوي...*

شفیق لیکلی: جرایدو او مجلاتو ته هم مقالې لیکم او کله کله مې ښواهم شعر وایه او اوس هم را باندې کله کله د شعر شیطان پېښه کوي. خوزه داوایم چې مرحوم شفیق دري او پښتو ادب ته د روند، مثالي او بنسټیز کار کړی دوی د لنډې کیسې لیکلو لارې په غښتلې کړې او د نویو لیکوالو له پاره یې ځای په ځای د خپل فکر او فن ډیرې ځلولې دی دوی معیاري افسانې ولیکلې د فن په لحاظ په ټول پوره او د چاپېریال د مسلط شرایطو او بېنې انځورګری او د ټولنې د نیمګړتیاو د سمون په لار کې د زده کړې ور .

هغه وخت چې افسانې لا د هېواد په څېړونکې غـزونې نـوی کړی.

په دې ډول شفیق په پښتو ادب کې د لنډې کیسې او انقلابي شعر د کاروان جرس وغږاوه او په پوره ډاډ سره ویلای شو چې که مرحوم شفیق سیاست او اداري بوختیاو ته نه وی مصروف کړی نن به د دوی فن د پښتو او دري ادب د اوج موج او معراج پورې د رولی وای او ادبیاتو ته به یې د خپل لوړ استعداد او نبوغ له مخې داسې هراړخیز کار کړی وُ چې د تخلیق او تحقیق په دواړو ډګرونو کې به یې په سیمه کې بر او لوړ مقام ګټلی وای.

---

* - اوسنی لیکوال د ۱۳۴۱ لمریز چاپ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا بناء يي د شفيق او څو نورو کوټو په شمېر ليکوالو او اديبانو ځانګړنه وي چې په دواړو ژبو دري او پښتو کې يې پاخه معياري او کره ادبي او هنري آثار رامنځ ته کړي دي داسې چې لوستونکي دا نشي احساسولى چې د ليکوال مورنۍ ژبه کومه ده.

د مرحوم شفيق دري او پښتو افسانې چې څو کلونه لولي نو دا توپير ورته ګران شي څو پرېکړه وکړي چې پښتو ليکنه يې پخه وکه يې اوکه دري.

دا د شفيق د هغه مهال ادبي فن پارې وې چې ده لا د ځوانۍ او تحصيل شپې تېرولې او سرې دا تکل کولای شي چې وروسته به د دوى فن څومره پرمختګ او ارتقايي منزل وهلى وي. د دوى د ځوانۍ ليکنې له يوه ځانګړي کره او استادانه انداز او اسلوب څخه برخمنې دي. چې د دوى نبوغ، استعداد او ذوق په بشپړتوګه ترې څرګندېدای شي.

په دې دول ويلای شو چې که څه هم شفيق د ځينو وجوهاتو له مخې د کميت په لحاظ لږ ادبي آثار پرې ايښي خو د کيفيت په لحاظ د يوه استادانه، معياري او د ټولو شرايطو د غوښتنې سره برابر مواد او د الهام او پيغام ازاکي يکي ډېرې موندلى شي.

ويل کېږي چې شفيق د داود خان له کودتا وروسته په زندان کې هم ارزښتناکه ليکنې او پلټنې کړي او د قرآن کريم تفسير يې کښلی دی چې که له منځه نه وي تللى دا به زموږ د اسلامي فرهنګ د بډاينې ډېره لويه پانګه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شفیق د خپل فن په هنداره کې

شفیق انقلابي شاعر ؤ- د هغه شاعري او په مجموع کې فن د پرګنو له هیلو او ارمانو نو سره تړلی ؤ او د هغه د فن ښېګڼې او مسائله د ټولني او چاپېریال وضعه او مسلط شرایط وو.

شفیق د یره دراک او سترګور وینا وال په توګه د خپل ولس ستونزې او دردونه د شعر په ژبه بیانول او د فن او هنر په ګوتو یې د هغو سمون او علاج انځوراوه، د هغه فکر، ورځ او خیال لوړ- نظریې ځیرې او ژورې.

هغه د خپلو خلکو پر دردونو دردېده - د ولس درد د هغه خپل درد ؤ د قام مصیبت د هغه مصیبت ؤ او د وګړو پرېشاني او بد حالي د هغه خپله پرېشاني وه ګویا هغه د خپل وجود په زره زره د غریب، مظلوم، وږی بې کوره او کړېدلی هره سا نده - هر فریاد - هر درد او هر کړاو داسې محسوسا وه لکه چې پده خپله تېرېږي او دې ځان په ټوله معنا د هغه په ځای ګڼي دا زما خبره نده د ده شعرونه دغه ټکی څرګندوي او د ده فن د دې خبرې شاهدي ورکوي او —

(c) ketabton.com: The Digital Library

ړاسپړي يې .

هغه يواځې ځانته سوکالي نه غوښته هغه دقام اوولس د - ښېګړه و مين اوليواله وُ پدغه مينه کې هغه د پتنګ د سربازی د جذبې غوښتونکی وُ او ديوه بې خوده ليونی د سرښاره استغنا هيله من، چې زخمي زړه يې له نورو پرهرژلوسره په وينو کې نوړهم ورنګېږي :

استغنا ديوه بې خوده ديوانه را
پاکيزه يوه د مينې کاشانه را
زخمي زړه مې لا په نوروو ينو رنګ کړه
سربازی ديوه سرتيري پروا نه را

شفيق پدې ګروهمن وُ چې د خپل ولس وپرجنه وضعه يې د مبارزې اويوه مثبت اوښتون له لارې بدليدلای شي ځکه خود حق په لارکې هغه د منصور د سربازی د ولولواوهمت غوښتنه کوي:

درد او غم د محبت کې خوند سرور را
ديره ځای په ارمانونډ کوه طور را
چې د حق له پاره دار په لېمه ښکل کړم
هومره جوش د سربازی لکه منصور را

شفيق چې ګوري د هېواد ځوان توکم د غربي ماديت د تورې بلا کومې ته نژدې کېږي او ننني تش په نوم تمدن څه ورد معنا او روحانيت په کورتالان ګډ کړې اود ژوند فطري بنه يې بدله کړيده نوله همدې ځايه هغه د ترقي په لوري په معنوی اساس ديوې غوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي هو! د منزل په لور د باد په شېر د چټک یون:

ماديت د غرب لاهو کړو تباه کېږو
ژمونږ روح ته يو غيبي غوندي امداد را
معنوي اساس مو ټينګ په خپل قدرت کړه
د منزل په لوري بيا منډه ی د باد را

شفيق - زړه بيا ځي د توحيد ځای بولي - نوري ميني او غوښتني له زړه څخه لېري کوي او د زړه حرم له هر ډول بوتانو پاک او سپېڅلی غواړي:

آئينه چي د جهان د ننداروشي
دا يو مو ټي د رد منډرو مي جام د جم را
د توحيد لمبي مي سري لره سينه کي
له بوتانو نه خالي د زړه حرم را

شفيق د شلم قرن د جاهليت او وحشت په تيارو کي د حق ځلنده مشال په ړنا کي د پرمختګ د منزل لار تا کي که نه نو بيا به تولنه يوه لار ورکی ټولنه وي له معنا او روحانيت څخه لري او د ماديت په ژولنو کي ښکېل:

په ځيګر د رد او ميني سوي داغ را
سينه ټوله د معنی د ګلو باغ را
دي تياره سفر کي لار رانه ورکېږي
ته په لاس د حقيقت ښکلي څراغ را

له شفيق سره د خپل هيواد د پرمختګ او ترقی تلوسه وه او پدي

خوږیده چې څنګه یې هیواد د طبیعي خدای ورکړي شتمنیو سره بېرته پاته دی څکه خوهغه د دې ارمان څن و چې هیوادیې څومره چې ژر کېږي د بره تګ او ترقي منزل ته ورسېږي له همدې امله هغه په شپه کې د کال له منزل وهلو پېرته بیله لاړ نه لیده:

دې تورتم کې لکه لمر هومره مشال را
د ېړو څکې لاړو و پوري وصال را
قافلې نه وروسته کېږو ساعت کم دی
په شپه کې موږ نه توان د تلو د کال را

موږ څکې وویل چې شفیق چې هر څه له خدایه غوښتل د ولس او هیواد له پاره یې غوښتل او خپل ټول استعداد او صلاحیتونه یې د غه هدف ته وقف کړي و وحتی خپل ذوق او تمنا هم:

مال نه زړه زخمي زخمي په درد دوا را
آزادي او حریت پدې دنیا را
چې د قام په دردمې وخوري هغه خوښ کړي
هسې شاني شکلی ذوق وتمنا را

بل ځای لدې هم پل څکې بړ دي او وایي:

سینه پاکه له وهمونو له وسواس را
سنه محیط کې مې آواز له انعکاس را
چې خدمت یې قوت ورکړي قام تېر ته
هغه مې هغه با ز واو هغه لاس را

شفیق چې پر خپل هیواد مسلط نامطلوب شرایط ګوري چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو منفي سیاستونو لوری څنګه د ده وطن د بلا خولې او د بربادۍ کومې ته نژدې کړی نو لکه هر وطن دوست شاعر دی هم وځوریږي خوله د غه ډول ګواښونو سره د مقابلې له پاره د ولس د متولو پرګنو د ټینګ وحدت او هرا ړخیز تحرک غږ پورته کوي چې د ا ر روان خطرناک سیلاب مخه ونیسي د هغه سره سیلاب مخه چې په ریښتیا هم تباکوونکی او ورانوونکی.

که دا یو چې هم پدې شانې او سېږو
نو په مړو او معدوموبه شمېرېږو
راځئ هله چې لاسونه سره ورکړو
ګني دا سیلاب چې راغی تباه کېږو

هغه له وطن سره د مینې او د خپل ضمیر غږ او د وجدان او احساس د څرګنوڅه دا ډول ترجماني کوي:

مونږ په ایشیا کې یو مسعود افغانستان غواړو
مونږ حکومت او حاکمیت د پاک قــران غواړو
اباد په سوله امنیت با ندې جهان غـواړو

د قام خادم چې وي هغه خلکو امام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغــام دی زمونږ

شفیق د خپلې لارې او مرام له پاره د فعالیت او مبارزې ستونزې لیدلې او پدې لار کې یې کړاوونه او ناخوالې یې حتمي ګڼلې خو لدې سره دا چې حوادث یې دا رادې لوری نشي بدلولی او ستونزې او خطرونه یې له هدف څخه نشي ګرځولی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړ به نشي اراده مې حاد شوکې
راسره چې عالي دومره روحيات دی

شاعران جذباتي محلوق دي شفيق ته هم چې کله درد ورشي او دظالم لاسونه هماغسې د مظلوم په وهلو تکولو شـنه وکوري نو دا فرياد يې له خولې ووځي :

دا ټوميي مې چې اغزي د زړه په سترګو
کوم بې رحمه کوم ظالم او کوم صياد دی
چې آسمان په ظالمانو نه رالـوېږي
معلومېږي بې تاثيره مې فـرياد دی.

شفيق دخپل اسلامي او ملي غرور په تکيه پر خپلو ټولو بدخواهانو او دښمنانو يې درونـد او دادمن غبـرګـوي، خپل تېر برم ورته يادوي او په شومو نيتونو پوري يې خاندي او ټوکې کـوي :

دبستان کې دا يشيا چې زه استاد وم
تالو ستله هغه وخت کې سيپاره
مخ دې تورشه اوس زما سره دعوه کړې
ته او خدای نو په هدغه قـــواره

شفيق متعهد او ژمن شاعر ؤ هغه شعر او ادب د خوښو خيالي او رنګينو تصوراتو لفاظي نه ګڼله او نه د مداحی وسيله - هغه د شعر او ادب له پاره د تعهد او مسلک پر ضرورت قائل ؤ- هغه ادب د ژوند، هدف او مرام له پاره پر اصل ګروهمن ؤ. هغه بې تعهده او بې مسلکه شاعر ورکه غواړي او پر هغه اور لګوي.

او د پښتو ژوندون پوري کړه چي د نوي آزادي پکي
ورکه شاعري شه چي مسلك ورسره نه وي

هوښکي مو وويل چي مرحوم شفيق ديوه شاعر او اديب په توګه پښتونو د وزير- سفير او صدر اعظم په نوم د شعر له مخي يې پښتنو او د فن په هنداره کي ورته ګوري. د هغه شعر او فن په هنداره کي چي د دوی د ژوند ديوې تاريکي دوري ادبي پانګه او تاثرات ګڼلی شي او لکه څنګه چي څرګنده کړي شوه د هغه فن د ژوند له پاره دی، د پرګنو د زړونو غږ او د ضمير آواز دی او د تولني د مسلطو شرايطو منعکس کوونکی او د وخت نماينده - چي د شاعر د هغه ميني او تلوسي ازانګه ښه تري څرګنديدای شي چي هغه يې د خپلي ټولني د نيمګړتيا وو د سمون او پرمختګ او سوکالی له پاره لري.

هغه خپل فن د مقصديت په زانګو او د اجتماع په غېږ کي رالوی کړي د هغه د شعر هر بيت له ظلم څخه د نفرت او د خائن په مقابل کي د - کيني داور بڅري ښندي او د مظلوم او بېوزلی په زخمونو پټي لګوي - ځکه خو د هغه فن ابدي دی او تلپاتي د پرون هم د نن هم او د سبا هم. بي ځايه به نوي چي د هېواد د نامتو وينا وال قدرمن غمخور صيب دغه شعر را غبرګ کړم، چي محمد موسی شفيق يې د افغاني کوه طور موسی ګڼلی:

ته شفيق يې ته رفيق يې ته موسیٰ زمونږ د طور يې
نوم دي ځکه د زړو سره خورد زړونو په جهان شو *

---

*- وګ لويه هنګامه د عبدالله غمخور اثر ۱۵۳ - ۱۵۴ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلی صباح الدين کشککی په «دهٔ قانون اساسی» کې ليکي:
ما شفيق له هغه وخته پېژانده کله چې د ۱۹۵۰ کال د لسيزې په وروستيو کې د واړو خپلو زده کړې په بهرکې سرته رسولی وی او هېواد ته راستانه شوی وو. موږ د خپل هېواد د پرمختګ او سوکالۍ د پاره ګډې نظرې درلودې. او دواړو د هغو اصلاحاتو پلی کول چې بيا وروسته يې د پېړ برخه په اساسي قانون کې هم شامله کړې شوه د هېواد د ترقۍ له پاره معقوله او سمه لار ګڼله.
کله چې شفيق د ۱۹۷۲ کال د نومبر د مياشتې په لومړيو کې له ما غوښتنه وکړه چې د ده په حکومت کې د اطلاعاتو او کلتور د وزير په توګه برخه واخلم ما د هغه دا غوښتنه په دوو شرطونو ومنله - په حکومتي چارو کې د سلطنتي کورنۍ د غړو د لاس وهنو مخه نيول او د حکومت سره پيوسته د يوه تيم رامنځته کېدل چې د هغه په څنګ کې ما ته صلاحيت راکړې شي چې د هېواد په مطبوعاتو کې بنيادي بدلونو نه رامنځته کړم.
د سلطنتي کورنۍ د غړو په منځ کې د شفيق پر خلاف احساس دومره تنګ او تېز شوی وو چې ما له هغه سره په صراحت کې يو شپه په خبرو کې دا موضوع رامنځته کړه هغه وويل چې زه هم له ستونزې سره خبر يم. د سلطنتي کورنۍ غړې په هېواد کې د رامنځته شوو پېښو نه خواشيني شوی وو او سوهېدل چې په هره بيه به د قدرت واګې د دوی له لاسونو وځي. هغوی په خپله منځ کې د کلکې ارادې خاوند يو صدر اعظم ليده چې په حکومتي چارو کې د سلطنتي کورنۍ د غړو د لاس وهنې د مخنيوی په کدون يې په اساسي قانون کې د شاملو موادو د پلي کولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخه اراده کړې وه.

دسلطنتي کورنۍ ځینې غړي اوکینې لاسي له دغه بدلون څخه په ویره کې شول. هغوی پخپل څنګ کې دیرې نوې دورې او پرېکنده او پاخه هوډ مشرتابه را منځته کېدل لیدل چې په راتلونکې کې یې دقدرت د لاسته راوړلو دپاره دهغوی پخوانی هیلې له منځه وړلې.

شفیق دسیاسي ګوندونو، دولایتونو دجرګو او ښاروالیو د قانون په پلې کولو کې چې هغوی ته بنیادي ضرورت محسوسېده دپاد شاه منظوري ترلاسه کړه. له دې پرته دهغه حکومت په پام کې لرله چې دمظاهرو په ګډون دعامو غونډو دتنظیم قانون هم پلی کړي.

د مطبوعاتو قانون چې په ۱۹۶۵ کال کې د محمد یوسف دانتقالي حکومت په دوره کې نافذ شوی وو هم تربیا کتنې لاندې ونیول شو. پرازې هغه جریدو د خپرېدو حق درلود چې په یقیني، بشپړ او فعاله توګه یې داساسي قانون ارزښتونه دهغه د هدف او متن په نظر کې نیولو په پام کې نیول.

دملکي مامورینو قانون چې د هغه تصویب دژبې پر مسئله - څنډېدلی وتصویب شو او په هغه پورې اړوند اختلا فونه په اریانو کې دول له منځه یوړل شول.

د دې دپاره چې دغیرحکومتي مطبوعاتو سره یې مرسته کړې وي دهغوژمنو پربنا چې دحکومت په کړنلاره کې یې بنه نیولې وه اعلان کړه چې دحکومتي اعلانونو موسسه به داو نیزو جریدو په سلو کې دېرش او دورځپا ڼو په سلو کې شل چاپي لګښتونه ددولتي اعلانونو له لارې ورکوي. ده پرې لیکلې صدراعظم شفیق وتوانېده چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

آزاد و مطبوعاتو سره یو د ول بنې اړیکی رامنځته کړي.

د شفیق په دوره کې لا د یر افغانستان د خپلو خپرونو په لړ کې پنځه وخته آذان پیل کړچې د هغې وروسته به د هېواد له نامتو عالمانو نه یو تن د اسلام د سپېڅلی دین د ارزښتونو په هکله کې د هېواد د پرمختګ او سوکالی د پاره دعا کوله.

د شفیق په حکم د شهر غلغله رستوران چې د حاجی یعقوب جامع جومات ته مخامخ ؤ او د هغه نه د عیاشی او فحاشی دیوې اډې په توګه کته او چیتید ه او هلته د دولت مخورو تګ راتګ کاوه بند کړ.

همدغه راز د مرستون تیاتر (منډوی صحنه) چې هغه هم د فحاشی د یوه مرکز بڼه غوره کړې ؤ و تړل شو.

همدارنګه د شفیق حکومت د بهرنیو هېوادو د ځینو سفارتونو او یو شمېر افغانانو د مخالفتونو سره سره په کابل ښار کې د یوې کلیسا د وړانولو امر صادر کړ. دغه کلیسا د دارالامان د سړک په اوږدو کې د روسیې د سفارت تر څنګ په قاچاقي ډول جوړه شوې وه.

په کورنی او بهرنی سیاست کې د شفیق نوښتونو په حقیقت کې د ده د حکومت او رژیم د واړو د له منځه تللو زمینه برابره کړه. پدې برخه کې د ده تر ټولو مهم کار د ایران سره د هلمند رود د اوبو د تړون لاسلیکول ؤ. ده دغه تړون په هېواد کې د ننه او په غیر مستقیم ډول د روس لخوا د سختو مخالفتونو سره سره لاسلیک کړ.

شفیق له هغو لومړنیو کسانو نه و و چې د ثور د بدمرغې کودتا نه پس سمدستي ونیول شو. هغه یې د نورو پخوانیو لوړرتبه بندیانو سره د ملي دفاع د وزارت د ودانۍ په تر ځمکې لاندې سمڅو کې تقریباً یوه اونۍ بندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتلی وو. د همدې میاشتې په ۲۳ یا ۲۴ مه نېټه یې د شپې د لسو بجو په شاوخوا کې د یو شمېر نورو بندیانو سره دوداني نه وایستل. خلیل الله چې بیا وروسته د کارمل رژیم کې د جنرالی رتبې ته ورسید او د دفاع وزارت د مرستیال څوکۍ یې هم ترلاسه کړه کله چې د خلقیانو په وخت کې د پرچم ډلې د نورو لوړو غړو په څېر د خلقیانو لخوا بندي شوی و، په جیل کې یې د نورو بندیانو په وړاندې اعتراف کړی و چې ده شفیق د کابل په هوائي ډګر کې په توما نجه په سر وویشت.

د اساسي قانون په عملي کولو اوله ځپبنیا اګروا و بنکپلاکګرو څخه خلاصون په لاره کې د شفیق لیری لید او ستر همت تر تله پاتې وي شفیق په دې عقیده ؤ چې افغانستان د خپل (۳۱۶۰۰۰) مربع کیلومتر مساحت او تقریباً ۱۵ ملیونه نفوس په سلوکې د ۲٫۵ کلنی زیاتوالی په پام کې نیولو سره کولی شي چې دودې او مدني آزادیو په برخه یو مثالی هیواد وګرځي. هغه عقیده درلوده چې په افغانستان کې به بېلا بېل قومونه او نژادونه د یوه داسې واحد ملت د منځته راوړلو مخه ونشي نیولی چې په ګډه سره د خپل پرمختګ د پاره کار وکړي. هغه د خپل څرمیاشتنی صدارت په موده کې په ډاګه کړه چې انسان کولی شي د یوې ناانډوله شورا سره په بریالی توګه کار وکړي. هغه او د کابینې غړو به یې پرله پسې څو ساعتونه په صبر او ټینګار سره کار کاوه هغه هڅه کوله چې د خلکو په منځ کې د ملي پیژندګلوی احساس منځته راولي*.

ډاکتر حقشناس په خپل کتاب «د سایس وجنایات روس در افغانستان»

---

*- د نهایت تفصیل له پاره وګورئ د هـ قانون اساسي اساسی... د صباح الدین کشککي لیکنه له ۸۰ - ۹۵ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې لیکلي:

روسانو د شفیق د حکومت پر نسبت د خپلې ویرې او غوسې له مخې په ژوره توګه د اوضاع څارنه کوله او په سخته اندیښنه کې لویدلي وو او د لارې ګودر د پیدا کولو په لټه کې وُ ځکه دوی پوهیدل چې له یوه تازه کار، حساس، پوه، هوښیار او ځیرک او بانرژي حریف سره نښتي کولی د دوکې، داراو تهدید له لارې ځکې ولاړشي ځکه خو روسان پدې لټه کې شول چې هر څنګه وي بنایي شفیق له منځه یوسي دوی لومړی دا هڅه وکړه چې دربار پدې قانع کړي چې شفیق له مخې لیرې کړي خو ونه توانیدل. روسان ورځ تر ورځې د شفیق له اجرایي قدرت څخه په تشویش او ویره کې لویدل.

شفیق له ایران او پاکستان سره د روسانو د توطیو او شیطانتونو له مخې دا ریکو خبر پرتیا ته متوجه وُ ځکه خو هغه هڅه کوله چې له دغو ګاونډیو اسلامي هیوادو سره د روابطو له منځه دغه سرطاني دانې لیرې کړي.

د هیلمند او بوټترون وروسته شفیق له خبریالانو سره په مرکه د — افغان ملت د جریدې د خبریال د دغې پوښتنې په ځواب کې چې د پښتونستان مسئله به هم پدغه ډول حل کړی شي وویل هو!

موږ نه غواړو افغانستان د پښتونستان قربان کړو.

روسانو د خپلو ټولو امکاناتو په لګولو غوښتل شفیق له منځه یوسي پدې اړه لنده او اسانه لار چې د روس د ګټو تضمین وکړي او د مستقیم تیري او تسلط لار ورته برابره کاندې په لومړي قدم کې

هغه د داؤد خان رامنځ ته کول ؤ څود خپل تېري او تسلط د مقدمې په توګه ترې کار واخلي.

په خارجي او داخلي ډګرونو کې د شفيق نوښتونه او جدي کړنې د دې لامل شوې چې افغانستان به په لږه موده کې په خپل ځان متکي شي او د شبکيلاګرو لومړۍ بلاوشه ېږي لکه چې په ۱۳۵۲ لمريز کال د ثور په ۲۷ اعلان وشو چې ۱۵۲ صنعتي پروژې د ۴ مليونو افغانيو په لګښت په پښتو در ول کېږي چې د هغې د په کار لوېدنې او ګټه اخيستنې سره د هېواد ګڼې ارتياوې پوره کېدلی شوې د ۱۳۵۲ د جوزا په ۲۳ نېټه اعلان شو، چې ۱۰ بيلا بېلې فابريکې د ۲۳۰ مليونو افغانيو په لګښت جوړېږي چې د توليد، د کارګرانو له پاره د کار د پيدا ينې، پانګې اچونې او د ارتيا وړ پوره کېدنې او داخلي منابعو د په کار لوېدنې له مخې يې ځانګړی اقتصادي ارزښت درلود. د پوهنې په برخه کې هم ځانګړي پاملرنې ترسره کېده او ليدل کېدل چې د يولړ علمي پروګرامونو د عملي کېدو له امله به د فرهنګي استعمار د نفوذ مخه او د ځوانانو د افکارو د مسموم کېدو لاره وتړل شي د لوړو زده کړو د وزارت تأسيس او د لوست د زده کړې د پروژو له نوې سره په علمي او عملي بڼه عيار ول په ډېره جدي بڼه او چټکتيا سره پرمخ بيول کېده.

د دغو ټولو جدي او اغېزمنو هڅو جريان چې د هېواد د اقتصادي حالت او د وګړو د بدبختي، فقر او لوږې او بېکارۍ د عواملو د له منځه وړلو او د بهرنيو طاقتونو د نفوذ د مخنيوي په لاره کې ترسره کېدل د مسکو د وېرې او غوسې او رنو ر هم ژبغرانده کړل او له دغه وېرې چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

هيڅ نه دغه پسته او توده مري چې کلونه کلونه يې د هغې د تر لاسه کولو له پاره هلې ځلې کړې له لاسه ورکړي د شفيق د حکومت د نسکورېدو له پاره پر داؤد خان لاس ورواهه او خپله مخه يې پر انيستلې پرېښوده. او کرملين له خپلې مخې يو سترخنډ چې هغه ډېر پوه، هوښيار، مدبر او عامل حريف موجوديت له منځه يووړ»*

مرحوم شفيق د خپل صدارت د پرولېزه موده کې وکولی شول چې د اسلام د ښمنه عناصرو د فعاليتونو په وړاندې د يوه کلک بند بنسټ کېږدي او د لادينيت او فساد پر ضد کې اصلاحي فعاليتونه بسيج کاندي.

تولو موقوته خپرونو ته لار ښوونه وشوه چې د اسلامي مقالو او مضامينو له پاره اختصاصي مخونه ولري د اداري فساد په تېره رشوت پر ضد د شفيق د حکومت هراړخيز فعاليتونه او د سلطنتي کورني د ځينو خودسرو عناصرو مقابله د شفيق د جرئت او شهامت ښکارندوی کېدل کېږي.

د کهيخ اسلامي جريده د ۱۳۵۱ لمريز کال د دلوې د لومړۍ نېټې په گڼه کې ليکي:

«ښاغلی شفيق په خپله مطبوعاتي مرکه څرګنده کړې چې موږ د خلکو هيلې د اسلام د مقدس دين د اساساتو د پيروی په اړه درک کړې او هغه دردچې په خلکو کې له مقدساتو سره د بې پروايي او ساتېرۍ له اړخه پيدا کېږي ما خپله حس کړی موږ به خپل ټول توان د دغه ټول سرغړونو د مخنيوی په لار کې په کار واچوو»

---

*- د نورو تفصيل له پاره وګورئ د سايس وجنايات روس در افغانستان - ډاکتر حقشناس ۲۲۲ – ۲۳۰ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګهيځ ليکي «دښاغلي شفيق دغه څرګندوني زمونږ په نزد ځکه دتبصرې او پاملرنې وړ دي چې پدې وروستې لسيزه کې دحکومت يوه مشرهم نه يوازې پدغه ډول صراحت ددغه وړ سرغړونو په هکله نظرونه څرګند کړي او دهغو دمخنيوي په لارکې يې دمسوولېت احساس نه دی کړی بلکې غالباً هغه څه چې د خلکو په وړاندې له مقدساتو سره بې پروايي او ساتيری ګڼل کيږي دوی بې پروايي او دښمني نه ده ګڼلې او هغه يې د سياسي ډلو ترمنځ يو ډول اختلاف ګڼلی همدارنګه هغوی د دغه ډول سرغړونو دمرتکبينو د اصلي څيرې له بربنډولو څخه ځانونه کوښه کړي او دا جرئت يې نشو کولی چې د هغوی له څېرو پردې ليرې کړي او هغوی لکه څنګه چې دي ــ هغسې ټولنې ته ورو ښيي او د قانون منګولو ته يې وسپاري.»

ګهيځ په پای کې ليکي: «زمونږ پداسې حال کې چې د ښاغلي صدراعظم شفيق ددغه احساس او درک هرکلی کوو، يا ترو چې زمونږ په عقيده، ديوه صدراعظم تر ټولو ستره دنده پداسې شرايطو کې چې افغانستان د تاريخ له نازک پړاو څخه تيريږي داده چې اسلامي ارځښتونو ته پاملرنه وکړي او د اسلام د مقدس دين د ښکرو او لار ښوونو په رڼا کې دما دي پرمختګ په لارکې ګړندي قدمونه واخلي.*»

شفيق که طالب ؤکه محصل ـ که د دولت مامرو او که په پوهنتون کې استاد ـ سفير و او که وزير او صدراعظم د هېواد د پرمختګ او له هېواد څخه د حبيبا ګکرو دلاس په لنډوون او دنړيوال استکبار د توطيو او مانورو څخه د هېواد د ژغورنې او په خپلو پښو د دريدنې هيله او احساس يې په زړه کې

* ـ ګهيځ اسلامي جريده د ۱۳۵۱ هـ ش د دلوې د لومړۍ نېټې ګڼه

غوړځنګونه وهل هغه دهېواد د پرمختګ سخت لېوال وُ چي د ده د دغه مېني او احساس څرګند دوی له لیکنو او شعرونو او شپه او ورځ کارا او عمراني پلانونو او موقف له مخې ښه ترا لګېدی شي .

خوځنګه چي نړېخور ښکېلاک د دغه ډول هستيو په دښمنۍ او له له منځه وړنه کې په هېڅ ډول وحشت او شيطانت ذريغه نکوي او د غه ډول کسان تر ټولو لومړي له مخې لېرې کړي . او دخپلو استعماري ناولو هدافو په لارکې يې سترخنډ بولي ځکه خوېي په دښمنۍ کې په هېڅ ډول جرم او دسيسه صرفه نکوي نو خپلي خبرې د شهيد شفيق پدغه وينا پای ته رسوم چي هغه د صدارت په وخت کې د هلمند داوبو د تړون په هکله د توضيحاتو په لړکې کړې وه :

زه د افغانانو په فطري درايت بشپړ عقيده لرم او نن يو ځل بيا د دغه درايت له مخې حساب او پر هغه تکيه کوم هغه څه چي زموږ په توان او سنجش کې وو هغه مو د هېواد د مصلحت او ګټو د تأمين په غرض ترسره کړل د دغه مصلحت او منفعت وروستی تشخيص د افغانستان د شورا په واک کې چي د خلکو د ارادې ښکارندوی ده ځای لري .- که زموږ کړنې يې سمې وګڼلی زه او زما ملګري به ښکمرغه وي چي هېواد ته د خدمت مصدر ګرځېدلی دی او که زموږ په کار او سنجش کې تېروتنه وموميي بيا هم زموږ ښکمرغي ده چي د دولت اساسي قانون پرېښنبوده چي د يوه حکومت تېروتنه پرېښتنې او وراتلونکی تو کم وتپيلی شي .

لوی او توانا خدای دې چي کړدې چارې اوکارونه د هغه په لاس کې دي زموږ ها نداغيز من وګرځوي او د هېواد او خلکو مل او مرستندوی شي *

---

* - وګ جبهه ملي جريده ۱۳۵۱ هش د کب د ۲۴ نېټې ګڼه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

* * *

ما توقعات مردم خودرا در قسمت پیروی از اساسات دین مقدس اسلام درک کرده و دردی راکه از نگاه بازی کردن با مقدسات مردم پیدا می شود من هم حس کردم وما سعی خودرا برای جلوگیری از تخطیهای درین قسمت به خرچ خواهیم داد. *

ویکی گهیځ جریده د شفیق د مصاحبې یوه برخه.

د ۱۳۵۱ لمریز کال د دلوې دلومړۍ نېټې گڼه

الحاج ننگیال

د ۱۳٦۷ لمریز کال د ورې ۳۰ مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

د سرخبرې

دا شعرونه هغه وخت ویل شوي چې ما په دارالعلوم کې دیوې – مجهولې آینده خواته زړه اونا زړه په وېره وېره خاپوړې کولې. دهغې نه وروسته زما په شروندکې ډېر تحولات پیښ شول. دهغې آینده ډېر برخه «اوس» شوه او که زه د دې اوس نه په دې کم وکیف خبر وای ما به دهغې کال نه په هماغه تنګ؛ تریواو تیپه تیاره دارالعلوم کې دوه اودرې کلونه جوړکړې وای.

دطالبانو په دنیا کې دې خوږو وږواند ښبنو زما دځوانۍ دما شوم توب په دوره کې دالفاظو جامې اغوستې دي او وا قعاً ما ته دغسې ښکاره کېږي لکه یو ماشوم چې د تیپې تیارې دنیا نه رڼا ته راووځي. د دارالعلوم تیاره هم د موږ دکېدې دتیارې نه کمه نه وه.

خود دارالعلوم د نیا یوه نښه هم لرله چې یوه نادره شان خودي ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګرې وه اوېي داش ؤچې اومې خښتې يې پخولې. د سرې نه به يې هغسې شکاکځ جوړولې چې دیکارت به يې په هديره کې په خپله خبره پښېمانه کړ. د دارالعلوم دغې مېوې ته ګله زه د هغې اوسپنې نظر کوم کومه چې په سندان باندې بې رحمه ټکول شوې وي. که په اوسپنه کې پوره مټره نه وي پوټې پوټې شي او چې زښتيا ني اوسپنه وي هغه وغځېږي، بيا نو خوښه دا ښکرده چې څه شی ترې جوړوي.

زه چې اوس دا شعرونه لولم د دارالعلوم د دنيا د دې ټولو ټکونو نښې پکې شته مګر وړه وړه هغه تاثرات او انفعالات هم راټول شوي دي کوم چې زما طبيعت په هغه دوره کې د آئينې غوندې ديوال ځای نه بې ځانه او بې غلبله سره را خيستي دي.

کابل راډيو ته چه دا پاڼې د چاپ د پاره وسپارل شوې زه په مصر کې وم. د هغې ځای نه ما ډېرو آشنايانو ته اسرې وکړې چې د چاپ کار ته يې پام وکړي او ځينو مخصوصاً زما مشر او محترم دوست صديق الله رشتين چې هغه وخت د پښتو ټولنې رئيس ؤ خواري هم وکړه.

خو کله چې زه له امريکې نه راوګرځېدم هر څه ترې تم شوی وو او په ډېر شوا خون مې يو څو پاڼې په مطبعه کې وموندلې چې د کوم بد قسمته ماشين کار دغرمې دوه ډوډی يې شلور کاله په خپل تحرک کې تاوده کړې ساتلې وه.

اوس ځينې دوستان مخصوصاً ښاغلی حبيب نوابي بيا بيا راته وائي چې دا پاڼې به ضرور سره يو ځای شي زه د دوی دا څېرمنسم خو دا بليې نشم منلی چې زه په دې شعرونو کې د دن په رڼا کې کوتې ووهم. دی يو څو نظمونو زما د ټوندانه ديوې معينې دورې تاثرات او خاطرې پخپلې غېږې کې امانتي ساتلي او زه د دغه امانت خيانت ته هيڅکله تيار نه يم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغام

د ژوندانه دکار او فعالیت د تودو هنګامو په شا و خوا کې د کوشش او مجاهدې د جذباتو د تازه کولو او د سرور او ارادو او احساساتو د پخلا کولو د پاره یوازینی وسیله شعر او ادب دی.

د وجود او امکان په لامتناهي فضا کې د مینې او محبت، سوز او ګداز، درد او جفا او د حسن او جمال دا اندازه تمثیل د پاره د شعر او شاعرۍ تخلیق شوی او د انساني ژوند په مختلفو ادوارو کې شاعر د دې وظیفې د روند مګر خوندور یار په خوږ او دلچسپي او علاقمندۍ په خپلو اوږو اخیستې او د ژوندانه د هرې کرشمې او هر ناز او انداز نه یې په یوه ډېره ښکلې او زړه وړونکې پیرایه کې ترجماني کړې ده. د عقل او فکر په جولانګاه کې د خیال تر وروپروازونو زما د سینې په نغرۍ کې د یو ویده خوږلن نه یو څو وار خطا بخرې راوالوزول او د «پیغام» په نامه یې د پښتو ادبي ګلشن د پیمخو ګلونو بلبلانو ته په مینه وروړاندې کړل.

دا سندرې چې دیو مات زړه د بې سوره رباب د اوم غوړ تار ونو په تال - چې هغه دیو سرشار او تپېدونکي ذوق په ټېره شاباز تر نګېدلې - ویلې شویدی زما غوندې دیو آرزومند او ارمانجن شاعر اسرې، زما او ښکې، د ضمیر آواز او د خیال ګلونه دی.

لکه څنګه چې شعر او شاعرۍ د حسن او جمال او د قدرت د رنګین تکوین

سره غاړه غړې ده نو ځکه شعراوادب وچ په وچه یوازې خشکې فلسفې ته خاصول زما په خیال دادب او شاعرۍ سره یوه لویه ګناه ده. په همدې لحاظ په دې مجموعه کې دعصر، حیات اومحیط دالقائی مضامینو یاد ملي او اجتماعي احساساتو نه پرته د شعراوادب د حقیقي دوستانو او د حسن اوجمال دهواخواهانو دخوش طبعې دپاره دمینې اومحبت یا په بل عبارت دعشقي اوتغزلي اشعارو چاشنی هم تیاره شوېده.

بنا پر دې نو دجمال منکرین، یا هغه کسان چې د خالص تغزل طرفدار دی او شعراوشاعرۍ دژوند دپاره نه وسیله کوي دا دواړه د دې کتابګوټي دمطالعې نه حظ نه شي اخیستی.

په هرحال، زه دا د خپل ناقلاره زړه نا زولې ارمانونه اود سوي سینې تاوده فریادونه ستاسې په مخکې ږدم او په تمه یم چې دا ګرمي اودیو عالم سوزاوساز د جهان نه راغلې نارې سورې به زما دلالهانده او وار خطا ځلمیتوب دیو رنګین سوغات په نامه ومنئ او زما دامیداوارادې په کالبوت کې به د حوصلې ساه واچوئ.

په مینه. م. شفیق
کابل دارالعلوم
حمل - ۱۳۳۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱)

مالہ غیږ د محبت کې بنکلې ژوند را

ژوندګي د جست او خیز لکه سپند را

بوالهوس يې چې لري په عيش و نوش کې

د عمل سپينو خولو کې هغه خوند را

(۲)

استغناء دې بېخوده ديـــوا نـه را

پاكيزه يوه د مينې كاشا نـه را

زخمي زړه مې لا په نوره و ويښو رنګ کړه

سربازي د يو سرتيري پروانـه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

سرمنزل دارمانونو انقلاب را

دشروندون دمشکلاتو سره تاب را

دمستانو غونډي رندي مې آموخته کړه

سرنوشت مې باب دميني دکتاب را

٤

افتخار دمحبت په بنګلي تاج را

سمندر نه اورد ميني کې خراج را

په بنګلي او په ماڼي مي لاري توکړي

ته غنا د زره اتوم په احتياج را -

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۵)

په زړه کور کې مې د مینې مشال بل کړه

لیونی غونډې سرخوږه طبیعت را

د ثری نه چې تر عرشه پکې ځای شي

د هدف په دایره کې هاوسعت را

PROPERTY OF ACKU

(٦)

درد و غم د محبت کې خوند سرور را

دیره ځای دار ما نو په کوه طور را

چې د حق د پاره دار په لیمو شکل کړم

هو مره جوش د سربازی لکه منصور را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

مالهٔ ژوند د طوفانی غونډې جهاز را

خاص یو تا ته مې ملا تیته د نیاز را

ستا د نهو آسمانو پردې چې وشلوم

هومره زور، قوت د مینې د پرواز را

۸

د تاثیر نه ډک یو تود او ګرم آه را

د زړه کور مې د دردونو منزلګاه را

کړه سپور مې غونډې درنه کړه مې پورته

هسې نه چې په خفت عروج د کاه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹

مادیت د غرب لاهو کړو تباه کېږو
زمونږ روح ته یو غیبي غونډي امداد را
معنوي اساس مو ټینګ په خپل قدرت کړه
د منزل په لوري بیا مونږ ی د بـاد را

۱۰

آئینه چې د جهان د ننداره وشي
دا یو موټی دردمند زړه مې جام جم را
د توحید لمبې مې سړې لړه سینه کې
د بوتانو نه خالي د زړه حـرم را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۱)

سرولمبوکي سمندر غوندي آرام را

په خپل لاس مو نږ له د خپل فکر زمام را

چې ورږمه د حرکت اوژوند پکې وي

د سحر د باد په خوله هغه پیغام را

(۱۲)

زړه د درد د ملغلرو خزینه را

د هدف بام ته د لوړ همت زینه را

ورانه مینه مې په مینه نبایسته کړه

د پاک عشق په سرولمبو سوی سینه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

په ځیګر د درد او مینې سوی داغ را

سینه ټوله د معنی د ګلو باغ را

دې تیاره سفر کې لار رانه ورکیږي

ته په لاس د محبت ښکلی چراغ را

۱۴

یو مواجه طبیعت لکه دریاب را

د پارې غوندې ټوپونه اضطراب را

بېنوا سره باران په ګریوان وکړم

هسې نرم، او به زړه لکه سحاب را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

توقع نه خدایه طبع بېګانه را

دزړه کور د پاکې مینې کاشانه را

قناعت او استغناء مې په نصیب کړه

دا نه غواړم د شاهانو سامانه را

۱۶

زولنې دا ندېښنو راته پرتې دي

یو طوفان د پاکې مینې د جنون را

چې سره خوا مې پرې باسي په خمو دکې

دي نه شپې د درد و غم په میږتون را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

دتقلید زولني ماتې کړه زمونږ نه
دعمل جذبوکي ذوق دابتکار را

فریادونه رسوم بارګاه دعرش ته
آه دزړه ته مي آسمانه لویه لار را

۱۸

دڅروندو په صف مي شمیرکړه که دانوي
دنیمګړي څروند عوض کي پوره مرګ را

زه به خوله د شکایت نه مهرولاک کړم
ته ګلشن له دڅروندون مي ساز وبرګ را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۹)

چې راحت پکې د قوم او جمعیت وي

ماله فخر د از مېښت په دې کړاو را

چې سکه دې د افلاس زما په نوم کړ

نو په زړه د محبت کانه جړاو را

(۲۰)

په سینه کې یو د مېنې مست طوفان را

د یقین په رڼا محو تور ګمان را

په زړو قصو مې زړه ستړی ستومان شو

نوی عصر، نوی ژوند، نوی جهان را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱

قربانې چې سرنامه دکوم اثر وي

مدرسه کې درس دغسې مضمون را

تماشې له يې چې ښکلې پردې پر يږدي

زولنې په پښو د ميني د مجنون را

۲۲

په لمبه د عشق پتنګ هومره ګداز را

زړه محفل د محبت د سوز و ساز را

که مې شمېرې په تکيه د مفلسانو

په دولت د محبت رالـه اعزاز را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۳)

خمخانه د محبت کې بېباکي را

په یوه جرعه د میو بېـــواکــــي را

چې کړې دې د تکلیف کره را په غاره

نو د نور وله قېود و خــپلواکي را

(۲۴)

ناقلاره رنځ د مینې لــه دوا را

د وصال په مستانه میو شــفا را

د شین خال غوندې به پښې په تندي نه ږدم

افتخار د پا بوسی لکــه حنــا را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۵

د یارانو سره مینه په اخلاص را

د ګوهر و پسې هڅه د غواص را

چې د مینې د خوزند چراغ نه چورلي

طبیعت لکه پتنګ غوندې رقاص را

۲٦

چې منې یې ناز نیاز هغه دلبر را

نغري سینه د مینې د شرر را

موجودیت مې حق د یاره تول فدا کړه

تیر و غشو د جفا له سینه سپر را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

دسحرچوپه‌چوپیاکې غریب ووې:
ماله ربه دخپل مرګ اوشروندوواک را
دادظلم اودستم دنیا دې واخله
ناولتیاد «امتیاز» نه جهان پاک را

۲۸

دزاهد سره په نفلومیوویش را
مفکوره دقام دخیرالله همیش را
سبه مې ورسوه قوم اوجمعیت ته
نه لرم غوندې ککرپه زهرونیش را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

دي تورتم له لکه نمر هومره مشال زرا

د ېږو مخکې لار وو پورې وصال را

قافلې نه وږوسته کېږو ساعت کم دي

په شیبه کې مونږ له توان د تلو د کال را

۳۰

فرعونان مو په سر پښې ږدي محوه کېږو

د جګړې تاب و توان ځپل الطاف را

دانسان له وینو غوښو نه غذا خوري

ته نجات له هومره جور و اعتساف را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٣١

دملي او د قومي خدمت په لار کې

داغراضو، شخصیاتو احساس تېپ را

دا زړ د میخانې ساقي دردمند ته

پیالې د درد نه ډکې نبي او چپ را

٣٢

د پتنګ غوندې د شمعې نه طواف را

دې تیاره کې ته یو نوی انکشاف را

«امتیاز» په عدل تندر دی چې لوېږي

ته ړها د مساوات پخپل الطاف را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

په مکتب دعشق اومینې کې سبق را

زړه په وینو باندې سور لکه شفق را

دا بده پورې سوځوندون بدل کې

داشنا په غیږ کې عمر یوړ حق را

۳٤

دخزان په ویره کډه وبوتو ووې

روح راپود پسرلی کړه نوی ژواک را

دآزادو ملتو د سیر غونډې

مخ په پورته مونږ له هم خانه چالاک را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۵

ماویستلي ده توبه د تشد د نه

په سره سینه ددي وطن اصلاح را

وزکارنه شودګوندی نه ارتقا ته

خوار پښتون له دي خواريونه فلاح را

۳٦

آبرومند مي که ساتي زما خاونده

غني زړه اومړه سوله دقانع را

دجګړي دښرونډکړمي مي کمه مه کړي

يومشکل چي ورکومه بل مانع را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۷

حذر به له بېځایه احتیاط را

اقتدار مې د خواهش په انضباط را

د ژوندون د جنګ جګړو په شاوخوا کې

یو ساعت هم د پېغو اختلاط را

۳۸

ستا دنیا کې بس د مینې عالي اوج را

سبا د زړه مې دک د خیراو درد په فوج را

ابا سیند د زماني یم لاهو کړي

د مستۍ او شورنه دک ژوندون د موج را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٣٩

انزواء او رهبانیت نه مې وساته

دعمل په خرخ مې تاو د ژوند ارت را

چې صحنه د اجتماع واړه توده کړي

هسې ګرم و جذبوله سینه بت را

٤٠

چې لري یې بلبلان د ګل په سازکې

پروانه غوندې په سوزکې ها سرور را

چې وزګار شم پیروي د خپل مسلک ته

خوارې خپې له په مثل د مزدور را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۱

نور مې هر څه درته پرېښوده خاونده
آزادي او درد او مينه د جمال را

داشنا په غېږ کې پروت يمه لوبېږم
حقيقت تعبير د دغه خوب او خيال را

۴۲

ماله زړه زخمي زخمي په درد دوا را
آزادي او حريت په دې دنيا را

چې د قام په درد مې وخوړي هغه خوښ کړم
هسې شاني ښکلي ذوق د تمنا را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٣

په ټولې دریاکارۍ کې شمیري
دغې دیراو ټخاني پورې الحاق را
جنت څه کړم ستا رضا مې نصب العین دی
دوفا توفیق په عهد د میثاق را

٤٤

سینه پاکه له وهمونو، له وسواس را
ښه، محیط کې مې آواز له انعکاس را
چې خدمت یې قوت وکړي قام، ته بیا ته
هغه مټ، هغه بازو او هغه لاس را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٥

سمه لار لویه په لوري د مرا د را
داویده پښتون چي ویښ کړې ها فریاد را
چي مي عزم ته دغره ویستل هیڅ نه وي
د کوشش جذبې مي ویښې د فرهـــا د را

٤٦

په لاس مو نیږ له د قومي ترقي جــړ را
د بشـر د خائنانو چراغ مــــړ را
ځوک چي غواړي: آزادي امن دي نه وي
د هغوی زوال نصیب، رنګونه خـړ را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(٤٧)

یوسرشاره طبیعت لکه مینوش را

حق د پاره مال وسر دورکړی جوش را

داحساس لمبې مې سرې لره سینه کې

لمبیدلی یم ددرد کې عقل وهوش را

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسرلي ته

نڅوي چې خپل آهنګ ته کائنات
دفطرت د ښکلي ساز هغه نغمه یې

فریاد دي چې ماحول راوینښ کړی
د ژوند سینه کې ها د شور اوږ وږ زخمه یې

دلعل بڼې

ستا په مخ سپینې خولې چې وي راماتې
ښکاریدي لکه دلعل د بڼو

ما پرې شونډې چې راټولې کړې شوه دکه
لکه ستا غونډې مې خوله د ملغلرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغان ته

کاشکې مړوی چې مې هیڅ نه وی لیدلی
دا دستا په مرګ حساب ژړندون افغانه

ته شرمیږې تړل قومونه سره یو شول
ته شکیدلی تنې پروت یې پریشانه

اخطار

که دا یو چې هم په دې شانې اوسیږو
نو په مړوا ومعد ومو به شمیریږو

راځئ هلئ چې لاسونه سره ورکړو
ګوړی دا سیلاب (؟) چې راغی لاهو کیږو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاته

مړاوې سترګې چې راواړوې خمارې
جوړوې مې په جهان د زړه کې لارې
په اعجاز دې لمبولی دا کاته دی
چې په شته مې زلزلې کړې راد وخارې

ماشوم توب

هم هغې نشاط پسې مې سترګې اوړي
چې مې ؤ د زړه سره په ګهـــواره کې
تبسم مې روح نواز په شونډو سبګل ؤ
هر سبق مې ؤ د مینې سیپاره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندون

حقیقت دی افسانه ده که رومان دی
که کوم ساز دی چې نری نری غږیږي

بازیچه ده چې پرې لوبې ماشومان کړي
یوه دمه ده چې رنګ په رنګ ګډیږي

احساسات

بله لاره رانه ورکه ده زندان کې
ستا په یاد سترګې داوښکو وینو ډنډ کړم

زړه مې وائي چې دا ټولې پردې وشلوم
په طغیان د احساساتو ځان درلنډ کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلا

دښرندون د سترې توب سره په خوا کې
یو مرکز د قلارې او دلاسا شته

دعمل جذبې که غرندی په کار شي
تازه‌ګۍ او طراوت لره ښکلا شته

هموطنانو ته

پاکې کړې لارې د خپل قوم خادمانو لره
د وفا لاس ورکړې د صدق خاوندانو لره

دنوی عصر نیرنګونو بل افسون راوړی
سترګې په برید پرانیستی ښایی افغانانو لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطنخواه‌ته

دملګرتوب لاره پیداکړه ددوستانو سره
په یو مسلک باندي راغونډ شه اشنایانو سره

اشنائی دملګرتوب مفهوم یو نه دی ځکه
ددوی په منځ کې تفاوت شته هوښیارانو سره

دسترګولوبي

د سپوږمی د سپینو وړانګو په دولي کي
غلي غلي د پردي لاندي موسکيږي

په غلا غلا کاته کوي وارخطا ګوري
دادچا سره په سترګوکي لوبيږي ؟

يوه آرزو

هغو تړو کې له بدو سترګو لرې
دواړه ناست وي د يو شرند خوړ په غاړه

او په بل کې محويت هومره بېخود کړي
رانه هېر شوي دا ما دي کائنات واړه

خدای ته

څومره پاک او سپين کتاب دي رالېږلی
سعادت دي د انسان په کې ليکلی

خو ارمان دی د تاويل، تقليد آفاتو
رانه ورک کړو په حاشيو کې غلی غلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحق دښمن

علمبرد «امتیاز» دښمن دحـق دی
دا چې کرځي اورمېږ جګ او شمله شخه

یم لوی شوی خیل خانه دا بـراهـیم کې
لا به خوا په دې نمرود باندې کرم یخـه

ښکلي یار ته

کائنات دې په رڼا دمخ رڼا دی
ستا په غېږ کې جوړ دې دنیا ارم دی

تبسم دی زلزله د تن په ښـارده
ستا په موسکو موسکو شوېږی قسم دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه

دحیات په خوب اوده وم بو کنیدمه
دامید رڼا مي ولیده رڼو یاکـــي

قلاري مي په زړه راغله دلاسا شـــوم
څومره خوند دی په آرزو او تمناکـــي

امید

دا بي غاري سینه چي کوري مینه داده
په طوفان یي دحیات کشتۍ لاهو ده

دلته لوبي په سر، تاج اونګ ونام شي
عاشقي په شاهي نه کیږي محـمـوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلوت

چې حریم دې د اغیارو نه خالي کړو
کله ما هم د نسیم په څېر له در بله
ستا په شونډو مې د خولې د شپې په غېږ کې
او د یوه د محبت وړې راته بله

د حیا خولې

د اشبنم د ګل په پاڼو کې ځلیږي
که په مخ دې د حیا خولې راماتي
چې په بدو بدو سترګو ورته ګوري
رب دې کړي د بوالهوس د مرګ پاتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت ګرمي

د دنیا ګلزار به وچه سره میره وه
که موسکي یکي پیمخي خوبان نه وی

په ژوندون به د جمود سره تیاره وی
که ګرمي د محبت په جهان نه وی

آزادي

یوه ښکلې شان لیلی د سعادت ده
چې پلوې په مغرب کې نیمکخو دی

یوی د زلفو یې نسیم دلته راوړی
بس علاج زموږ د وارو تلوسو دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېخودي

د پسرلي په دې رنګينو هنګامو کې
د تنکو تنکو ګلونو په وږمو کې

دا د چا غېږې ته ورغلم چې ځان مې
رانه ورک شو د يو مست حسن جلوو کې

تمنا

داسمان انګړ کې شي چې د يو بلې
ما دې خوا ته په خندا خندا دربلې

زه دستا او ته د شپې غېږ کې اوده يې
زما هر خواهش ته وايي : بلې بلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول ته

درنه زار شم سر را پورته کړه یو ځلي
په اشنا جامو کې ورک یې ستا پیغام کړو

په اسانه په کې ساویستل محال دی
هومره تنګ یې ستا هغه پراخ نظام کړو

غلیم ته

دبستان کې دایشیا چې زه استا د وم
تالوستله هغه وخت کې سیپاره

مخ دې تورشه اوس زما د سر دعوه کړې
ته او خدای نو په همدغه قواره!

(c) ketabton.com: The Digital Library

التجاء

که داغواړې چې هرڅه نه بې پروا شم

ما دمینې محبت په لار ولوند کړه

که به نه ګورم پرې حق او حقیقت ته

ما په هسې بې نظر وستر ګو ړوند کړه

انتخاب

په شنو سترو د سپین غره کې چې آبشار دی

دهغې په غاړه وی له ماشوم تو به

لیونی روح مې یوازې وې هرڅه نه

بې له مینې، ازادی او ښکلیتو به

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوب کې

د سرو ګلو دیوتېل په منځ کې دواړه
غېږ په غېږ وو خوله په خوله غاړه په غاړه

ونسیم دې ثناخوان په ګونګه ژبه
او سپوږمۍ وه په تعظیم غاړه په غاړه

په خیال کې

د سپوږمۍ ډیلوشو د سوري لاندې
په مکیز مکیز موسکۍ شي را سره خاندې

تسلي دې په خاموشو کتو را کړه
دواړه شونډې دې په مینه کړې را وړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

د هاتي غوږ کي اوده يي بي انصافه
خلک کړيځي دا سمان په کنا روکي

ته لا وايي الف بي د ترېکنيو
د نفاق او جهالت په سيپاروکي

شکوه

دي دنيا کي چي هر څه زموږ ه نه دی
واک د بل ځړبه د بل او کار د بل دی

مال زموږ ه ملک زموږ ه خواري موږ کړو
عيش د بل عشرت د بل اختيار د بل دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه

دا سپوږمۍ په سپینو وریځو کې ښکاریږي
چې رنګي رنګي په مخ یې راخوره ده
که سپین مخ دې دیو سپین نقاب نه لاندې
د سپوږمۍ او د نمر پوري مسخره ده؟!

تو ده غیږ

د دنیا له کیر و داره وم ستومانه
زه بېخبره ویروم چاله دې جهانه ؟
دا ستوده غیږه د چاوه چا په مینه
دا پاسته لا سونه کره چا پېرزمانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشومتوب

څه وړې وړې چې دلیونتوب دی
چې شباب کې یو طوفان ورنه جوړیږي

یو صورت دیوې شوره بېخودی دی
سرشاري او بېغمي کې چې موسکیږي

شباب

لیونی غوندې یو خوب دی بې تعبیره
اضطراب دی او که تندر په سکون دی

په مستۍ پکې غورځنګ کړي په موجونو
آ طوفان د بېخودی او د جنون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بینایي

راسره وي سترګي دواړه پرده پوښي
چې یې نه لیده که هر څومره به وا شوې

داچې اوس په پټو سترګو هم لیدل کړي
ستا په مینه کې قسم دی چې بینا شوې

فریاد

داتومبي مې چې اغزي د زړه په سترګو
کوم بې رحمه کوم ظالم او کوم صیاد دی

چې آسمان په ظالمانو نه رالویږي
معلومیږي بې تاثیره مې فریاد دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ضمیراواز

مخ د تورو وریځو نه راووزمه برېښنا یمه
خاندمه ، ځلېږمه ، بې خرې سپین سبا یمه

زه د تحیر د زړه تیارې لره رڼا یمه
اوسم په سینه کې د زړه غوږ سره اشنا یمه

راځم په جذبو شي طبیعت نو زه پیدا یمه
عمق د فطرت د زړه نه دې د نیاته راشمه

پروت یم په سینه کې دامید اوارمان په شان
زه توره د صدق یم ، بې ریا یم د وجدان په شان

پاک چې وي د وریځو نه د عرش شین آسمان په شان
برق یم د یقین غوندې او نه یم د گمان په شان

غږ په گوا هانو کوم هاتفي آواز غوندې
لا وړلم د غیب سره موجود یم د یو راز غوندې

پاک تک سپینه صیقل شوی آئینه یمه
سیند د صراحت کې لاهو شوي سفینه یمه

بام د مراد ونو ته په لنډه لاره زینه یمه
تږو لاروو ته د چولې د منځ چینه یمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخلم الهامونه له قدسيانو له ملکه ځنې
چې لم د پښتنګ غونډې د شمعې د محفل ځنې

زه د زړه پردوکې د احساس غونډې لوبېږمه
تا ته ستر ګوره اوره که غونډې ځلېږمه

زړه چې روند او کوڼ شي نو بيا هيڅ نه معلومېږمه
څه تدبير خونيم چې تېن وزم خطا کېږمه

ځانله چې وجدان شي قيمتي دی مصلحت زما
نه کوري ظاهره قوانين د شريعت زمـــا

وران يم ارتجاع سره، د غدر نه نفرت کـــوم
پاکه مې القاء ده د ښمني د خيا نت کـــوم

پاکې يې ساتم د آرزو کانو حفاظت کـــوم
زه ناري انسان ته د وحدت د امنيت کـــوم

نه منم ظلم، رحم! رحم دی آواز زمـــا
لاړ د زړه پردوکې کړي آهنګ د ښکلي ساز زمـــا

غواړمه انسان نه چې د درد وغم اشنا دې وي
زه غلامي نه منم آزاده دا دنيا دې وي

بدې مې تياره شي رڼايي د سپين سبا دې وي
محو دې رجعت شي که څه وي نو ارتقا دې وي

مړه کالبود د ژوند له نوی ساه د حرکت غواړم
تېره فسانو نيم د نوی ژوند نهضت غواړم

ژوند د شرف غواړم د ښېګڼو طرفدار يمه
خوب نه يې عادت نه دی د شپې ورځې بيدار يمه
نه يم په تقليد کې هوا خواه د ابتکار يمه
ايکې د وجدان سره روان په يوه لار يمه

سوزم خوشحالېږمه پرې ځېږمه د سيند په شان
نوره په نشته خو احساس مې وي د خوند په شان

باد د حوادثو نه د ژوند بېړۍ پنا بيايم
تا ته د نن د رس کې نوی فکر د سبا ښايم
تا د حال په ژبه، تحوله، په ښتيا ستايم
زه د شلم عصر د انسان په نامه دا وايم

تېر شه دا توم نه خوبه جهان د امنيت کړه ساز
بېرته کړه د زړه غوږونه، واوره د ضمير آواز».

●●●

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه معنی ؟

دومره فریب په سپین څادر د قلندر څه معنی
په نوي عصر کې د دې ژاړه دفتر څه معنی
که مفکوره د خیرخواهي وي په مغزو کې د چا
نو امتیاز د سپین او تور دلراوبر څه معنی
د زړه انګر چې کړي جلوې د پاکې مینې رڼا
دا سې دنیا کې تظاهر د نمر قمر څه معنی
کوم استعداد چې تا پخپله خاورو لاندې کړ لو
بیا د هغې پسې د ځان ځنې سفر څه معنی
خدای چې بینا سترګې درکړیدی او دید شته یې
بیا غوریځیدل نو له ګړنګه له کمر څه معنی
په لوخوړ پوخود آشنا سره د شپې په غیږ کې
چې زه مو ړنیږم سپینې سترګې د سحر څه معنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژیړ گل!

«ته چې هسې ښايسته يې ژيړه گله
څکه تا په ځان شيداکړله بلبله» (۱)

ستا د بوی نښې په باغ پيره داري کړي
دلته نه راځي خودې له دې کبله

کومه غوټه دې دميني ورايله کړه
سرگوشي دې چې بلبل سره کوله؟

دادې رنګ دکوم مين د مخ اخيستی
چې دژوندپانه دې دومره ژيړه شوله؟

دلبري کړي دبيدلو په جامه کې
دا دې څه پرده په مخ وغوړوله

اوريده مې چې تاوې په گونگه ژبه:
سترگې وونيځه ليلی له تغافله

گوره تېر ويستې ظاهر دسرو گلونو
خساره دې سراسر وکړه کاکله

شاوخوا درنه چاپېره گلان سره دي
ته يې ژېړ د مسافر وغوندې څله؟

نه پوهېږم چې د دې باغيچې گل يې
که زما غوندې راغلی له کابله

حديقة الاندلس-قاهره
داپريل ٤ - ١٣٥٣

(۱) خوشال بابا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند سبق

څه په سو ژوندون او په امان د تحول ځني
کله تر بګني چې د فلک ورسره نه وي

ځان دې بچ کړي په قوت باندې که ژوند غواړي
نه دي ځي مورچې له چې توپک ورسره نه وي

دلته دې زمونږ په خانانو ملکا نوکسي
داسې سرې کوم دی چې کوتک ورسره نه وي

خلاص به بېګناه بندي د فکر کړي زمونږ ملا
خو که زولني دوهم وشک ورسره نه وي

لاره به خطا تيار وکوڅرکې فلسفي نه شي
کله چې ملګري ايمان کلک ورسره نه وي

زه به د ساقي پيالي ته هيڅکله نژدې نه شم
ستا د خوږو شونډو جام چې ډک ورسره نه وي

پاتي به بېخونده دياري منډې رامنډې شي
ستا نه کله کله چې سترګک ورسره نه وي

او په ژوندون پورې کنو چې نه وي آزادي پکې
ورکه شاعري کره چې مسلک ورسره نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګین سحر

د قدرت نه آواز راغی — اوړخ بدل شو د ژوندون
بیا د دهر سرنامه شوه — یو رنګین غونډې مضمون
د فطرت د تندې کربښې — کړې تفسیر دیو جنون
د ګلشن خرام ته شوق کړې — د زړه طفل ته لمسون
د غوټۍ په غوږ کې ووې — بیا نغمې د سبا وون :
ستړکې پرانیزه بهار شو — یو منوم مرګ دی د سکون
پسرلی په پېرکې را وړو — ګردشونو د ګردون
بیا بلبل او ګل پېښې کړې — د لیلی او د مجنون
د شاعر طبعې کړو پورته — سر د فکر له زنګون
حسن او مینې ته پرې ایښی — ځای د عقل افلاطون

د قدرت کوترو سکوندلی، په مستی کې طبیعت دی
د جذباتو محشر جوړ دی، د رنګونو قیامت دی

د ګلشن په زرغونو کې — ګل په لاس پیاله نیولې
د نکهت له میوو ډک — د مستی، په بوی لړلې
وار خطا غوټۍ غوړیږي — له خوب کې بو کښېنولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا د ښکلو زلفې خپرې ... په ګلونو دې کې شورلي
نرګس تیټې سترګې ناست وُ ... چې بوسې یې ور کولې
داچې پیغلې غوټۍ خاندي ... خوښ باد ي تښتولي
د شبنم قطرې نسیم ته ... لکه طفل نازولي
د غونچې په ګهواره کې ... په نازناز یې زنګولي
د جمال د جوپې شوخو ... په احساس لوېې کولې
قافلې د رنګ او بوی وې ... چې تالا و الا کېدلې

د سینې د سینه په غېږ کې، ارخ بدل کړل ارمانونو
د احساس کشتۍ لاهو شوه، د مستۍ په طوفانونو

د امید ماشوم خُلمی شو ... تمه یې وشوله د ځانه
مشاطه د جمال راغله ... ناوې جوړه شوه د نیا نه
پیغامونه د رېدي وو ... پیالې وغواړۍ زمانه
بیا د هوش متاع ورکېږي ... د عقلونو له دوکانه
معشوقې د سرو ګلونو ... سجدې غواړي د بورانه
ښاپیرو د حسن جوړ کړو ... یو ارم له دې جهانه
د ونو مونږ د وزی خبرې ... د باغونو د فضا نه
غواړي زلفو له ګلونه ... مستي پیغلې له باغوانه
دافق نه سحر وویې ... مبارک دې شه انسانه

د نسیم د ساز پر دوکې، کائنات چې نغمه بار شو
د بلبلو ترانو کې، پیغامونه د بهار شو

مرور چې وو تر اوسه ... په خلاکېږي ارمانونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شبنم په رڼو اوښکو ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ ګلو مینځل مخونه

راته ښکاري چې سیالي کړي ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ اننګو سره ګلونه

خوشالۍ شوې سره ټولې ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ پراري شول غمونه

بیا سواره کړه مطربانو ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ ګلشنونو کې سازونه

پېغلې پېغلې ګلرخانې ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ ورته اچوي لاسونه

سوز و ساز یې سره ګډ کړو ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ پسرلي کړې څه کارونه

د ګلشن حرم کې بل دي ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ د سرو ګلو چراغونه

د ګلزار په لوري دروېږي ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ ګلالۍ ملالۍ نجونه

بې منته شو ځلموته ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ د پېمخو دیدنونه

عکس یې اخیستو د ګلو، رنګین شوې مې نظر و
رنګارنګې رنګینۍ وې، یو عجیب «رنګین سحر» و

●○●

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځلموترانه

لکه نسیم دباغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ
هدف دکار او د خدمت وطن او قام دی زمونږ

مونږه افغان ته یو قوي ملي وحدت جوړوو
د تفرقې د امتیاز په ګور قیامت جوړوو
وراني ویجاړې دوطن پخپل همت جوړوو
عدل انصاف او مساوات روح د نظام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

مونږ په دین په ملیت باندې خپل سر ورکوو
د جفا غشو له سنګر غوندې تټر ورکوو
واړه افغان ته د نهضت نوی خبر ورکوو
عقیده پاکه پاک ایمان په پاک اسلام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

مونږه تعمیم دمعارف پخپل وطن کې غواړو
نوی آهنګ د نوی ژوند پخپل چمن کې غواړو
د شمن دحق او حریت سر په کفن کې غواړو
خدمت دقام ته چې ولاړوي پرې سلام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطن نه بد بد رواجونه رسومات ورکوو
نځونه ولړزي، بې علمی او خرافات ورکوو
دکار د منځ منځ نه بېځایه سکنات ورکوو

بنا پر حسن اعتماد باندې مرام دی زموږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زموږ

ظلم، رشوت، تملق دروغ او خیانت نه منو
غواړو په زړه کې درد او رحم، قساوت نه منو
سره همدرد یو بې دردي په رسمیت نه منو

ملا عالم مخلص خادم ته احترام دی زموږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زموږ

موږ په ایشیا کې یو مسعود افغانستان غواړو
موږ حکومت او حاکمیت د پاک قرآن غواړو
اباد په صلح او امنیت باندې جهان غواړو

ټینګ د سنجش فکر و تدبیر په لاس زمام کړی موږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زموږ

ملي مفاد په شخصیاتو مقدم دی موږ ته
حکم د دین - عالم او مشر محترم دی موږ ته
دفع د ظلم په بل ظلم هم ستم دی موږ ته

د قوم خادم چې وي هغه ځلمی امام دی زموږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زموږ

: ـــ : ـــ :

(c) ketabton.com: The Digital Library

PROPERTY ACKU

فرهنګ جهاد

«فرهنګ جهاد» د افغانستان د ژغورنده، آزادي بخښونکي برمیال اسلامي غورځنګ د فکري او عقیدتي اصیلو کرښو په پام کې نیولو سره د کردو مجاهدو لیکوالو، محققینو او شاعرانو د جهادي آثارو خپرولو ته چمتو دی - په تېره د هغو لیکوالو آثارو ته چې په بهرنیو لیرو هېوادونو کې د مهاجرت ژوند تېروي او هلته د خپراوي چارې ستونزمنې او له مالي اړخه د زیات لګښت غوښتونکې دي.

ځکه چې زموږ ستر اسلامي غورځنګ له حساس او نازک دور څخه تېرېږي «فرهنګ جهاد» په نظر کې لري چې د دغو لیکوالو او ادب پوهانو د مرستې او لارښوونې له لارې په نژدې راتلونکې کې یوه موقوته ادبي خپرونه هم نشر کاندي.

فرهنګ جهاد د هر متعهد مجاهد لیکوال د آثارو د خپراوي په اړه د دوی د فرمایش مطابق د هغوی په خدمت کې دی او بېله مالي لګښت څخه د خپراوي ټول تکالیف په خپله غاړه اخلي، ځکه چې فرهنګ جهاد له مالي تنګسې سره مخ او له هېڅ لورې مرسته نه ده ورسره شوې ځکه خو به د وانه لیکوال یواځې د چاپ لګښت پخپله اداکوي.

فرهنګ جهاد د هېواد د زړو ارځښتناکو آثارو او اسنادو ساتنه او تکثیر هم په نظر کې لري او هر هغه اثر چې زموږ له جهادي پالیسې سره اړخ لګوي او ضرورت یې محسوسېږي تکثیروي.

هیله ده د تکثیر لو بیا خپرېدنګ له پاره د دغه ډول ارځښتناکه آثارو په استنساخ سره قدرمن هېوادوال او فرهنګیالان له فرهنګ جهاد سره مرسته وکړي.

له کردو متعهدو ورونو، لیکوالو او پوهانو څخه هیله کوو چې پخپلو معنوي او مالي مرستو او لوړښونو سره د فرهنګ جهاد د پرمختیا او پیاوړتیا لار آواره او د جهادي ادب د بډاینې او ساتنې په لار کې خپل مسؤولیت او رسالت ترسره کاندي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرهنګ جهاد د دغو آثارو د چاپ او ی تکل کړی:

۱ـ دخوځښت د مؤسس لوی استاد پوهاند غلام محمد نیازي دخپرو شویو مقالو مجموعه
۲ـ وینه په قلم کې ـ دجاهدولیکوالو او وینا والو تذکره.
۳ـ جهادي فتواګاني
۴ـ اسناد تاریخی افغانستان
۵ـ پیغام ـ د محمد موسی شفیق د شعرونو د مناجاتونو برخه
۶ـ مجموعه مقالات مرحوم محمد کاظم شارقی
۷ـ افغان باقی کهسار باقی ـ د جهاد په اړه د پاکستان دا رد و ژبو انصارو وینا والو د شعرونو مجموعه
۸ـ د عبدالهادي هدایت د مقالو مجموعه
۹ـ معرفی جراید و مجلات جهاد افغانستان
۱۰ـ د کهیځ د اسلامي جریدې د دوو کلونو کلکسیونونه
۱۱ـ به یاد سخنور سخن آفرین سترګ استاد خلیلی
۱۲ـ تعصب او د هغه اغیزه
۱۳ـ داستانونه او ولسونه ـ د جهاد په اړه د بهرنیو لیکوالو یاد داشتونه
۱۴ـ مجموعه مقالات الحاج مولوی عبدالرب احدی وردګ
۱۵ـ منزلونه او منزلونه ـ د اشعارو مجموعه
۱۶ـ د وینو نخښې ـ د جهادی خاطرو مجموعه
۱۷ـ کارتون ها سخن میګویند د مقاومت په اړه د خپرو شویو کارتونونو البوم
۱۸ـ تاریخچهٔ نهضت اسلامي افغانستان ـ
دو شعر شیدا

دا ده یو څو درانه هیوادوال به له فرهنګ جهاد څخه خپلې مرستې نه سپموي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

B
1.231
SHA
2721

دژوندون میره اوبزده دهستري کيږي
ګوت دشوندو دشربت درسره واخله
دوصال ډيوه به مړه وي مونږ به نه يو
دايه ياد دمحبت درســــره واخـلـه

شـفيق

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library